

Meretz och Fred Nu i motvind

I **BÖRJAN AV** nittiotalet var Meretz Israels tredje största parti. Då hade de 25 000 medlemmar. I dag är det tveksamt om de över huvud taget kommer att bli återvalda till Knesset. Trots försök att värva nya medlemmar under sommaren har de i dag 1 500 medlemmar.

Zahava Gal On, en av de ledande profilerna inom Meretz, suckar när partiets nedgång kommer på tal.

– Det som hänt med Meretz är en spegel av situationen för vänstern i hela Israel.

Hon är en av dem som ger Ehud Barak skulden för utvecklingen.

– Det är rätt att kritisera honom, han tillfogade vänstern stor skada. Det är hans fel att israelerna tror att det inte finns någon fredspartner bland palestinierna.

Yariv Oppenheimer, ledare för Fred Nu som tillsammans med Meretz utgör den etablerade freds rörelsen i Israel, har också känt av det minskade stödet från allmänheten. Han håller med om att vänstern aldrig har varit så svag som nu men han tycker inte att det går att lägga hela skulden på en person. Verkligheten är mer komplicerad än så. Oppenheimer menar att det snarare är palestinierna som bär ansvaret för den israeliska vänsterns nedgång.

– Den andra intifadan och Hamas valseger. Det går inte att sticka under stol med att det var ett hårt slag mot freds rörelsen. Det faktum att den palestinska myndigheten, vår partner i fredsprocessen, gick tillbaka till terrorn fick israelerna att förlora förtroendet för dem.

I Israel är det många som tror att den andra intifadan inte var ett spontant, folkligt uppror utan planerad av Arafat och andra palestinska ledare.

Oppenheimer anser inte att vänstern har en del av ansvaret för att den förlorat allmänhetens stöd.

– Vi reagerar bara på verkligheten. Och faktum är att fredsprocessen dog.

Gal On däremot är självkritisk. Hon menar att vänstern har misslyckats med att föra ut sitt budskap och få israelerna att förstå att det är lika mycket för deras skull som för palestiniernas som Israel måste ge dem en egen stat. Gal On, liksom många andra i freds rörelsen, anser

Foto: Carin Ormestad

att ockupationen skadar det israeliska samhället, till exempel genom att urholka dess demokratiska värderingar.

En annan anledning till att vänstern misslyckats med att få med sig väljarna är att de varit alltför rädda för att betraktas som radikala, säger Gal On. Hon tar två exempel: det andra Libanonkriget 2006 och Gazakriget vintern 2008–2009. Varken Meretz eller Fred Nu protesterade mot Israels attacker, i stället stödde de kriget. Ätminstone till en början, när allt gick bra – ur den israeliska militärens synvinkel. När sedan opinionen började svänga mot kriget svängde de också.

Gal On var en av få judiska, israeliska politiker som öppet tog ställning mot båda kriget. Hon är kritisk till sina partikollegor som inte gjorde detsamma.

– Vi demonstrerade inte, kritiserade inte. Det fick folk att undra vad det är för skillnad mellan Meretz och Kadima och Labor? Om vi inte skiljer oss från partierna i mittfåran vad har de då för anledning att rösta på oss?

Oppenheimer däremot tycker fortfarande att det var rätt att stödja de båda kriget. Han säger att bilderna från Gaza visserligen fick honom att må dåligt men att Israel ändå hade rätt att försvara sig mot Hamas Qassamraketer. Att våldet sedan var oproportionerligt är en annan fråga.

– Det går inte att tåga i en demonstration med ett plakat där det står: attackera Hamas men gör det på ett snällt sätt! Antingen är du för eller emot.

Oppenheimer tror inte att Meretz och Fred Nu skulle ha varit mer populära i dag om de hade varit emot kriget. Precis som många andra inom freds rörelsen anser han att det stora problemet i dag är att den israeliska allmänheten helt enkelt förlorat tron på freden. Det är därför omöjligt att försöka få dem att känna någon entusiasm inför till exempel nya freds förhandlingar; i stället måste freds rörelsen koncentrera sig på konkreta frågor, som bosättningarna.

– När Sharon föreslog att Israel skulle evakuera bosättarna från Gaza blev det genast debatt och så småningom stödde allmänheten planen.

Han tror att något liknande skulle kunna hända om en modig politiker lade fram en plan om ett tillbakadragande från Västbanken eller en evakuering av bosättningarna där.

Gal On är mindre optimistisk när det gäller den israeliska allmänheten. Hon har svårt att se vad som skulle kunna få dem att vakna upp ur sin likgiltighet. Ett stort problem är den fullständiga separationen mellan folken.

– Muren är en stor framgång för Israel,

Foto: Catrin Ormestad

dessutom en viktig roll att spela när det gäller att försvara det israeliska samhällets liberala värderingar. Det nuvarande Knesset är det värsta på tjugo år, säger Gal On.

– De har lagt fram de mest rasistiska lagförslag. Kadima, Labor, Likud, Yisrael Beiteinu – de är alla likadana. Ingen kan längre se skillnaden mellan centern och extremhögern. Och Meretz har inte varit tillräckligt starkt och stått upp emot de här attackerna på demokratin. Jag är inte förvånad att folk inte röstar på oss.

Med fredsrörelsen har trots allt haft vissa framgångar påpekar Oppenheimer. Efter att från början ha varit en bred fredsrörelse inriktar sig Fred Nu numera på att övervaka och protestera mot byggandet av bosättningarna.

– Jag tror att vi har gjort det legitima att vara emot bosättningarna. Folk kan känna att det är okej att tycka att de ska bort.

Det har också fått politikerna att känna att de har ögonen på sig; det går inte längre att bygga ut bosättningarna i smyg. Fred Nus rapporter sprids utanför Israel och läses av journalister och politiker över hela världen.

– Vi kan inte mäta vårt inflytande på den allmänna opinionen men bosättarna och regeringen vet att de inte kan göra något på Västbanken utan att det avslöjas. Bosättarna vet att om de bygger en ny utpost så är det en femtio procents chans att vi lyckas ta dem till domstol och stoppar bygget.

Gal On försöker också hitta anledningar att känna optimism inför framtiden.

– När min son föddes sa min mamma att när han är arton kommer det inte längre att vara några krig här. Nu är han trettio och han har deltagit i Operation Försvarssköld i Jenin (under den andra intifadan) och i Libanonkriget. När jag tänker på att också mina barnbarn kommer att behöva delta i våra krig . . . jag står inte ut med det! Vi måste kämpa på.

Oppenheimer känner inte heller att han har något annat val än att fortsätta slåss för det han tror på. Att tillhöra vänstern handlar egentligen mer om personlighet än om något politiskt ställningstagande.

– Det är lite som att vara fotbolls-supporter. Du känner instinktivt vilket lag du ska heja på.

Catrin Ormestad

Yariv Oppenheimer poserar med Fred Nus nya kampanjplakat. Sjukvård eller bosättningar? lyder den hebreiska texten.

säger hon ironiskt. Den gav folk känslan av att säkerheten inte längre är något problem: inga självmordsbombare, så allt är fint! Men ännu viktigare är att Muren skilt israelerna från palestinierna. Vi vet inte vad som finns på andra sidan och vi vill heller inte veta. De flesta israelerna struntar fullständigt i hur palestinierna har det och förresten vem bryr sig? Det gör det svårt för vänstern att komma och säga att vi måste få ett slut på konflikten.

Hon blir tyst några sekunder när hon

får frågan om hur vänstern och fredsrörelsen ska kunna bryta dödläget och återfå initiativet.

– Det är miljondollarsfrågan. Vi måste fortsätta stå upp för det vi tror på, och vi får inte hela tiden försöka vara så trevliga. Jag vet att det är svårt att inte befinna sig i mittfåran, att varje dag kritiseras och beskylls för att inte vara patriot. Men vi måste säga gång på gång varför det är så viktigt att sätta stopp för ockupationen.

I dagens politiska klimat har vänstern